

Esitys pelastustoimen uudistuksesta eduskunnan käsiteltäväksi

Sisäministeriö 9.3.2017:

Maan hallitus antoi pelastustoimen uudistusta koskevan esityksen eduskunnalle 9.3.2017 (liite). Vuoden 2019 alusta 18 maakuntaa järjestäisivät kukin pelastustoimen omalla alueellaan. Pelastustoimen palvelujen tuottamisesta vastaisi maakunnan liikelaitos (pelastuslaitos). Palvelujen tuottamisessa voitaisiin nykytapaan käyttää apuna muun muassa sopimuspalokuntia. Valtion ohjaus pelastustoimessa vahvistuisi.

Alueellisia pelastuslaitoksia on tällä hetkellä 22. Uudistuksessa Uudellamaalla yhdistyisivät Helsingin, Keski-Uudenmaan, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokset ja Pohjois-Pohjanmaalla Oulu-Koillismaan ja Jokilaaksojen pelastuslaitokset. Pohjanmaan pelastuslaitokseen yhdistettäisiin Keski-Pohjanmaalta Pietarsaari, Luoto ja Kruunupyö maakuntajaon mukaisesti.

Kansalaisen näkökulmasta pelastustoimen palvelut säilyisivät pääasiassa ennallaan ja vähintään nykytasolla. Paloasemia ei ole tarkoitus lakkauttaa. Vahvempi valtakunnallinen ohjaus takaisi jatkossa entistä yhdenmukaisemmat palvelut eri puolilla Suomea.

Vahvempi valtakunnallinen ohjaus parantaa varautumista harvinaisiin suuronnettomuuksiin. Pelastustoimen uudistuksella tavoitellaan tehokkaampaa ja taloudellisempaa järjestelmää, jossa pystytään varautumaan myös harvinaisiin suuronnettomuuksiin tai luonnonkatastrofeihin koko maassa. Vahva valtion ohjaus toteutettaisiin niin, että valtioneuvosto hyväksyisi pelastustoimen valtakunnalliset tavoitteet. Valtioneuvosto voisi myös päättää joidenkin pelastustoimen erityistehtävien esimerkiksi merellisten onnettomuuksien pelastustoiminnan tai kemiallisten ja säteilytilanteiden erityisvalmiuden - antamisesta yhden tai useamman maakunnan hoidettavaksi.

Sisäministeriö ja maakunnat neuvottelisivat vuosittain maakuntien kanssa pelastustoimen palvelujen toteuttamisesta. Tarkoitus olisi ohjata pelastustoimen kehittämistä ja yhdenmukaistaa pelastustointia valtakunnallisesti.

Laissa säädettäisiin nykyiseen tapaan pelastustoimen palvelutasosta, jonka tulisi vastata kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia. Maakunnan valtuusto päättäisi pelastustoimen palvelutasosta ja sisäministeriö arvioisi sitä. Uusi valtion lupa- ja valvontavirasto vastaisi pelastustoimen laillisuusvalvonnasta.

Pelastustoimen uudistus on osa maakuntauudistusta ja sillä on yhteys sote-uudistuksen ensihoitoa koskeviin ratkaisuihin. Tavoitteena on, että pelastuslaitokset voivat jatkossakin hoitaa pelastustoimen ohella myös ensihoito- ja ensivastetehtäviä. Sen vuoksi pelastustoimi järjestettäisiin samoissa 18 maakunnassa kuin ensihoito. Tällä hetkellä pelastuslaitokset hoitavat vuosittain noin 400 000 ensihoitotehtävää.

19.04.2017

Hallinnollisen uudistuksen lisäksi sisäministeriö ja pelastuslaitokset kehittävät pelastustoimen sisältöä. Pelastustoimen varsinaiseen sisältölakiin eli pelastuslakiin tehtävät muutokset on tarkoitus antaa eduskunnan käsiteltäväksi loppuvuodesta 2017.

Vaikutusten arviointi

-

Esitys

Aluepelastuslautakunta keskustelee uudistuksesta ja merkitsee hallituksen esityksen tiedoksi.

Liitteet

2 6710/2015 Järjestämislaki FIN

Valmistelija

Jukka Koponen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 17 18 8101

Päätösehdotus

Pelastusjohtaja Jukka Koponen

Aluepelastuslautakunta keskustelee uudistuksesta ja merkitsee hallituksen esityksen tiedoksi.

Päätös

Aluepelastuslautakunta keskusteli uudistuksesta ja katsoo, että pelastuslaitoksen asemoinnissa maakuntaan paras organisoimisen malli on pelastustoimen järjestäminen itsenäisenä liikelaitoksena. Tämä on perusteltua erityisesti, koska

- omana liikelaitoksena pelastuslaitos saavuttaa viranomaistoimivallan näkökulmasta riittävän riippumattomuuden,
- tässä toimintamallissa ei tarvita pelastustoimen resurssointia järjestäjäpuolelle. Järjestämisestä vastaavan maakuntavaltuuston päättämä palvelutasopäätös sitoo sen ja maakuntajohtajan suorassa alaisuudessa toimivaa pelastuslaitos-liikelaitosta.
- se mahdollistaa suoran yhteistyön sekä maakuntakonsernin että muiden toimijoiden ja keskushallinnon kanssa,
- pelastuslaitos-liikelaitoksen hallinto on kevyt, ongelmaton ja selkeä,
- pelastuslaitos-liikelaitoksista ja samalla periaatteella toimivista erillisistä taseyksiköistä on erittäin hyvät kokemukset
- se luo palvelukykyä ja ketteryyttä, sekä sen tuottama palvelukokonaisuus on helposti hallittavissa ja ohjattavissa,
- se mahdollistaa pelastuslaitoksen tarkoituksenmukaisen roolin varautumisessa ja valmiustoiminnassa kunta-, maakunta- ja ylimaakunnallisella tasolla,
- se mahdollistaa pelastustoimen demokraattisen hallinnon ja osallistumisen pelastuslaitoksen ohjaamiseen.

Valtioneuvosto voi päättää pelastustoimialan palvelujen kokoamisesta suurempiin kokonaisuuksiin. Itsenäinen pelastuslaitos-liikelaitos on luonteva toimija myös ylimaakunnallisten palvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen. Hallituksen esityksessä pelastustoimeen on ehdotettu kaksipuolista, sisäministeriön ja pelastuslaitosten muodostamaa mallia. Muutos on perusteltu ja malli selkeyttää johtamista sekä mahdollistaa tehokkaan johtamisen ja yhteisen tilannekuvan kaikilla johtamisen tasoilla.

Aluepelastuslautakunnan mielestä pelastuslaitosta ei tule organisoida sote-liikelaitokseen. Mikäli pelastuslaitos organisoitaisiin sote-liikelaitokseen, niin

19.04.2017

silloin pelastuslaitoksen toiminta edellyttää resurssointia myös maakunnan järjestäjäpuolelle. Velvoite erottaa pelastustoimen järjestäminen ja tuottaminen johtaisi tässä toimintamallissa hallinnon lisääntymiseen ja aiheuttaisi lisäkustannuksia. Lisäksi menetettäisiin edellä esitetyt itsenäisen pelastuslaitos-liikelaitoksen hyödyt.

Pelastustoimen ja ensihoidon yhteistyön osalta lautakunta katsoo, että yhteistyö maakunnassa sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen kesken on tarkoituksenmukaista. Pelastustoimi ja ensihoitopalvelu ovat maakunnallisia lähipalveluita ja niiden yhteistyö luo synergiaetuja sekä tehokkuutta. Hallituksen esitys mahdollistaa pelastuslaitos-liikelaitoksen toimintaedellytykset ensihoidon palveluntuottajana.

Lähitulevaisuudessa on yhä enemmän tarvetta viranomaisten välisen yhteistyön tiivistämiselle, jolla voidaan turvata myös harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelut. Pelastustoimen ja ensihoidon tuotannon integroinnilla pystytään ylläpitämään potilaan pelastamiseen ja hoitamiseen tarvittavat optimoidut resurssit ilman vastuiden rajapintojen tuottamia riskejä. Moniviranomais- ja suuronnettomuustilanteissa yhteiseen tilannekuvaan perustuva toiminta ja henkilöstön yhteiskäyttö synnyttävät merkittävää operatiivista tehokkuutta. Lisäksi pelastustoimen ja ensihoidon synergia tuo taloudellisuus-hyötyjä, kun kyetään hyödyntämään muun muassa hajautetun paloasemaverkoston, yhteisten toimitilojen, henkilöstöresurssin, kaluston sekä yhteisten tukipalveluiden mahdollisuudet.

Pohjois-Savon pelastuslaitos
Pohjois-Savon aluepelastuslautakunta

Pöytäkirja

3/2017

4 (4)

19.04.2017

18 §